

ПРОЛОГ

ДЕСЯТЬ РОКІВ ТОМУ
САН-ХОСЕ, КАЛІФОРНІЯ

Кай знав, що мав би плакати, адже всі навколо ридали, проте не міг зронити жодної сльозинки. Якщо в нього й щипало в очах, то лише від задушливих запахів у похоронній залі. Чи було йому сумно? Звичайно. Але не настільки, наскільки буває сумно людині, в якої трагічно загинув найкращий друг. Його серце мало б краятись! Якби це була в'єтнамська опера, вся зала потонула б у ріках його сліз.

Чому ж туга не затьмарила йому розум? Чому він розмірковує про домашнє завдання на завтра? Чому не вбитий горем?

Кузина Сара так гірко ридала, що її знудило, і вона побігла в туалет. Мабуть, сердешну досі там вивертає. Ді Май, її мати, нерухомо сиділа в першому ряду, молитовно склавши руки й опустивши голову. Мама Кая час від часу поплескувала її по спині, але та не реагувала. Ді Май також не зронила жодної сльозинки — тітка давно виплакала очі. Родина непокоїлася за неї. Від сердешної одна тінь зосталася, відколи вона отримала страшну звістку.

На щастя Кая, стрій буддистських ченців у жовтих балахонах затуляв труну з Енді. Майстри ритуальних

послуг попрацювали на славу, нанісши посмертний макіяж на його обличчя. Небіжчик нічим не нагадував шістнадцятирічного хлопчика — кращого друга та улюбленого кузена.

Це був не Енді. Енді пішов.

Усе, що від нього залишилося, Кай збереже в пам'яті: турніри на мечях, змагання з рукоборства, в яких Кай ніколи не вигравав, але відмовлявся визнати поразку. Він радше дозволив би зламати собі обидві руки, ніж визнав би Енді переможцем. Кузен вважав Кая затятим упертюхом, а хлопець відповідав, що він дотримується власних принципів. Він досі пам'ятав їхні розмови з Енді дорогою додому зі школи, коли сонце пекло в спину, а на плечах ще й висіли набиті підручниками наплічники.

Навіть зараз докір кузена лунав у його вухах. Він не пам'ятав, чому Енді дійшов такого висновку, але лише тепер він починав розуміти, що той мав на увазі, коли говорив: *«Тебе ніщо не бере. Наче твоє серце з каменю»*.

Кімнату наповнили низькі, монотонні звуки буддистських співів: гортанні слова незнайомою мовою. Мелодія пливла, заповнювала простір, відлунювала в голові. Кай мимоволі відбивав ритм ногою, хоч і помічав на собі невдоволені погляди.

Він крадькома подивився на годинник. Церемонія тривала вже кілька годин. Хоч би запанувала тиша. Хоч у домовину лізь і замикай віко. Тільки б не чути жодних звуків! Але тоді буде ще гірше, адже він опиниться у замкнутому просторі сам на сам з небіжчиком. Якби Енді був живий, вони б втекли звідси й знайшли

цікаве заняття... Енді завжди щось вигадував. А зараз його нема.

Поруч із Каєм сидів старший брат, Кван. Він, певна річ, не збирався дременути звідси раніше. Він із тих, хто добуває до кінця церемонії. Такі люди, як він, дотримуються заведених правил, через що мають внутрішній спокій. Попри кремезну статуру й нещодавно зроблені татуювання на руках і на шиї, мов у справжнісінького гангстера, він час від часу нишком витирав хусткою почервонілі очі та вологі щоки. Кай, як завжди, пошкодував, що лишень дрібку схожий на брата.

Металева чаша мелодійно брязнула, і спів припинився. Кай відчув неймовірне полегшення, від якого запаморочилося в голові, наче з його плечей упав тягар. Ченці почали закривати труну, а процесія повільно рушила із зали. Кай ненавидів юрму й дотик чужих тіл, тому залишився сидіти. Кван же підвівся і, поплескавши молодшого брата по плечу, пішов за всіма.

Рідня поволі йшла до виходу. Дехто плакав, хтось стримував сльози, але навіть Кай розумів, що вони вбиті горем. Тітки, дядьки, кузини й кузени, далекі родичі, друзі родини, згуртовані спільним горем, підтримували одне одного. Кай, як зазвичай, тримався осторонь.

Процесію замикала група старших жінок: його мама, Ді Май і ще дві тітки, котрі, як подекують, змолоду були нерозлийвода, та й досі є нерозлучними. Якби вони не були з ніг до голови в чорному, то можна було б подумати, що жінки прийшли на весілля. На їхніх шиях, вухах і пальцях сяяли прикраси з діамантами та нефритами, а дорогі парфуми перебивали густий аромат пахощів.

Коли матір і тітки проходили повз нього, Кай нарешті підвівся та обсмикнув піджак, що дістався від старшого брата. Щоб ця одежина стала йому впору, знадобиться не один місяць. І тисячі відвідувань тренажерного залу. Причому починати варто негайно.

Група жінок зупинилася біля Кая. Рука Ді Май, простягнута до його щоки, застигла в повітрі. Вона пильно подивилася на хлопця сумними очима й мовила:

— Я вважала вас друзями. Тобі байдуже, що Енді пішов у засвіти?

Серце Кая закалатало, мов шалене, хлопець не зміг видавати із себе жодного слова.

— Звичайно, дружили, — втрутилася мама Кая. — Ходімо, Май, нас чекають. Мама взяла тітку попід руку.

Жінки вийшли. Ноги Кая приросли до підлоги. Він добре усвідомлював, що стоїть на місці, але йому здавалося, що він падає. У безодню.

«Я вважала вас друзями».

Ще в початковій школі вчителька наполягала на тому, аби батьки відвели хлопчика до психолога, і Кай дізнався, що з ним щось не так. Однак рідні не брали до уваги поставлений діагноз і вважали, що він лише «трохи дивний». У провінційних містечках В'єтнаму ніхто не чув про аутизм чи синдром Аспергера¹. До того ж Кай був чемним, не встрявав у пригоди й добре навчався.

«Я вважала вас друзями».

---

¹ Синдром Аспергера — це одна з форм аутизму, що характеризується вираженими порушеннями соціальної комунікації та взаємодії. Від справжнього аутизму цей синдром відрізняється збереженням мовних і когнітивних функцій. — Прим. ред.

Ці слова безперестанно лунали в голові та наводили на невтішні висновки. Він не такий, як усі, але в *поганому* сенсі.

«Я вважала вас друзями».

Енді був не просто другом. Він був єдиним другом. Найближчим у світі. Якщо він не журиться через смерть Енді, то не здатний відчувати горе. А отже, і любити.

Енді мав рацію. Кай має кам'яне серце. Гірке усвідомлення зачалося в кожній клітинці його єства. Але що він міг удіяти? Залишалося лише змиритись.

«Я вважала вас друзями».

Він поганий, зіпсований.

Кай розтис кулаки, поворухнув пальцями. Його руки, ноги ворушилися. Він міг дихати. Міг бачити, чути, жити. Жахлива несправедливість. Якби хлопець постав перед вибором, то волів би лягти в домовину замість Енді.

Знадвору знову почувся монотонний спів ченців. Обряд невдовзі завершиться. Потрібно долучитися до інших і прощатися з другом. Певно, вони не розуміють, що це безглуздо, якщо Енді не може відповісти. Тож Кай не став нічого говорити.

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

ДВА МІСЯЦІ ТОМУ
ХОШИМІН, В'ЄТНАМ

Зазвичай у чищенні унітазів не було нічого цікавого. Мі могла працювати із заплющеними очима, оскільки освоїла цю справу досконало. Розпо-рошуєш хімічний засіб зовні, наливаєш його усередину, потім орудуєш щіткою. Змиваєш, ретельно витираєш. Дві хвилини. Якби комусь спало на думку влаштувати змагання, Мі могла б здобути перше місце.

Але того дня сталося щось незвичайне. Її увагу привернули дивні звуки у сусідній кабінці. Вона була майже певна, що дівчина за перегородкою плаче. Не спортом там же займатися! З кабінки лунало ритмічне сопіння. Які спортивні вправи можна виконувати у туалеті? Підіймати коліна вище?

Пролунало чергове здавлене зітхання, а потім — гучний схлип. Мі опустила щітку. Дівчина, поза сумнівом, плаче! Притулившись щокою до перегородки, Мі запитала:

— Міс, щось трапилось?

— Ні, все гаразд, — відповіла дівчина та схлипнула ще кілька разів, після чого знову стало чутно важке дихання.

— Я працюю в цьому готелі...

Подумки Мі додала: «Покоївкою і прибиральницею одночасно».